

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (НІМЕЧЧИНА)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯНА КОХАНОВСЬКОГО В КЕЛЬЦАХ (ПОЛЬЩА)

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
«ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ:
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ
У БАГАТОМОВНОМУ СВІТІ»

04 жовтня 2024 року
м. Черкаси

Черкаси 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (НІМЕЧЧИНА)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯНА КОХАНОВСЬКОГО В КЕЛЬЦАХ (ПОЛЬЩА)

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
«ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ:
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ
У БАГАТОМОВНОМУ СВІТІ»

04 жовтня 2024 року
м. Черкаси

Черкаси 2024

УДК 81'27:316.77] (063) *Рекомендовано до видання*
МЗ4 *Вченою радою Черкаського державного*
технологічного університету
(протокол №3 від 21 жовтня 2024 року)

Упорядники:

Берега Л. О. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та загального мовознавства Черкаського державного технологічного університету;

Дядюра Г. М. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та загального мовознавства Черкаського державного технологічного університету;

Кухарєва-Рожко В. І. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та загального мовознавства Черкаського державного технологічного університету.

Рецензенти:

Лідія КАВУН – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури та компаративістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Микола КАЛЬКО – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри українського мовознавства і прикладної лінгвістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
МЗ4 «Професійна комунікація: національна ідентичність у багатомовному світі»: 04 жовтня 2024 року, м. Черкаси [Електронний ресурс] / упоряд.: Л. О. Берега, Г. М. Дядюра, В. І. Кухарєва-Рожко ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2024. – 91 с.

У збірнику представлено наукові доробки учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Професійна комунікація: національна ідентичність у багатомовному світі» (04 жовтня 2024 р.).

УДК 81'27:316.77] (063)

Матеріали подано мовою оригіналу та в авторському редагуванні.
За достовірність фактів, статистичних та інших даних,
точність формулювань і висновків несуть відповідальність автори матеріалів.

Організаційний комітет:

Голова організаційного комітету:

Олег ГРИГОР – доктор політичних наук, професор, ректор Черкаського державного технологічного університету, Україна

Заступник голови організаційного комітету:

Еміль ФАУРЕ – доктор технічних наук, професор, проректор з науково-дослідної роботи та міжнародних зв'язків Черкаського державного технологічного університету, Україна

Члени організаційного комітету:

Людмила БЕРЕЗА – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Райнер ГОЛЬД – доктор філологічних наук, Університет Й. Гутенберга, Інститут славістики і тюркології, Німеччина

Галина ДЯДЮРА – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Наталя ДЬЯЧОК – доктор філологічних наук, професор кафедри загального та слов'янського мовознавства, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

Олег ЛЕЩАК – доктор габілітований, професор, Університет Яна Кохановського в Кельце, Польща

Ганна ЛЕЩЕНКО – доктор філологічних наук, завідувач кафедри прикладної лінгвістики та перекладу, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Людмила СИДОРЕНКО – кандидат філологічних наук, в.о. завідувача кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Світлана СОКОЛОВА – доктор філологічних наук, провідний науковий співробітник, керівник наукової групи соціолінгвістики відділу стилістики, культури мови та соціолінгвістики, Інститут української мови НАН України, Україна

Мирослава ЧЕПУРНА – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Україна

Програмний комітет:

- Валентина АФНАСЕНКО** – доктор філософських наук, завідувач кафедри психології, Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Людмила БЕРЕЗА** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Райнер ГОЛЬД** – доктор філологічних наук, Університет Й. Гутенберга, Інститут славістики і тюркології, Німеччина
- Галина ДЯДЮРА** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Наталя ДЬЯЧОК** – доктор філологічних наук, професор кафедри загального та слов'янського мовознавства, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна
- Віталіна КУХАРЄВА-РОЖКО** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Олег ЛЕЩАК** – доктор габілітований, професор, Університет Яна Кохановського в Кельце, Польща
- Ганна ЛЕЩЕНКО** – доктор філологічних наук, завідувач кафедри прикладної лінгвістики та перекладу, Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Наталія МАХИНЯ** – доктор педагогічних наук, декан факультету гуманітарних технологій, Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Наталія ПІДДУБНА** – доктор філологічних наук, професор кафедри української мови імені проф. Л. А. Лисиченко, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна
- Олена ПЧЕЛІНЦЕВА** – доктор філологічних наук, запрошений дослідник, Університет Й. Гутенберга, Інститут славістики і тюркології, Німеччина
- Людмила СИДОРЕНКО** – кандидат філологічних наук, в.о. завідувача кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Світлана СОКОЛОВА** – доктор філологічних наук, провідний науковий співробітник, Керівник наукової групи соціолінгвістики відділу стилістики, культури мови та соціолінгвістики, Інститут української мови НАН України, Україна
- Олена ХРАМОВА-БАРАНОВА** – доктор історичних наук, завідувач кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Мирослава ЧЕПУРНА** – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Україна

ЗМІСТ / CONTENT

Секція 1. КОМУНІКАТИВНИЙ ДИЗАЙН: НОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ COMMUNICATION DESIGN: INNOVATIONS AND PROSPECTS

Олена ХРАМОВА-БАРАНОВА, Вікторія ШКРЕБТІЙ, Сергій ДЕРКАЧ Фотографіка в плакатному мистецтві як інноваційна форма комунікації в графічному дизайні.....	5
Юрій БОРИСОВ, Вікторія КУДРЕВИЧ, Анастасія МАНН Комунікативний дизайн: основні поняття та етапи становлення.....	6
Ірина ГЛАДКОВА, Олена ГАЛИЦЬКА Особливості встановлення авторства в творах образотворчого мистецтва.....	8
Юрій ІЩЕНКО, Іван СУРЖИКОВ, Олена НІКОЛЮК Експериментальний живопис: сучасні образи комунікації	11
Олена ХРАМОВА-БАРАНОВА, Тетяна ХУТКА, Катерина КАНЮК Образи в мистецтві створення аксесуарів (національний контекст).....	12

Секція 2. СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ Й ЛІНГВОДИДАКТИКИ MODERN EDUCATIONAL PROCESS: CURRENT ISSUES OF LINGUISTICS AND LINGUODIDACTICS

Ганна ШВЕЦЬ Освіта під час війни: виклики і можливості.....	15
Олена ВАСИЛЬЧЕНКО Імплементация української мови як рідної в навчальний процес у школах Австрії.....	17
Olena PCHELINTSEVA Status of the Action Noun in Slavic Languages (Ukrainian, Russian, Polish, Bulgarian)	19
Мирослава ШЕВЧЕНКО Особливості засвоєння категорії числа іменника під час вивчення української мови як іноземної (рівні A1–A2)	20
Олена ДЕНЬГА Сторітелінг на основі пісенного тексту в процесі навчання української мови як іноземної	22
Тетяна ІСАЄНКО Міжмовна інтерференція як лінгводидактична проблема	24
Людмила ІВАНЧЕНКО Англіцизми в українській мові	27
Віталіна КУХАРЄВА-РОЖКО Особливості функціонування предикативних форм на <i>-но</i> , <i>-то</i> в науковому тексті.....	29
Людмила СИДОРЕНКО Українськомовний простір в економічній термінології (на прикладі «Словника економічної термінології» Г. Кривченка, В. Ігнатовича)	30
Людмила БЕРЕЗА, Галина ДЯДЮРА Технологія українізації на деокупованих територіях України: виклики та перспективи.....	32
Галина ДЯДЮРА, Людмила БЕРЕЗА Країнознавство як один із напрямів формування лінгвокраїнознавчої компетенції іноземних студентів.....	33
Інна ПАВЛОВА Реалізація оцінного потенціалу прикметників як ознака індивідуального стилю письменника.....	35

Олеся ЛАЗАРЕНКО Специфіка викладання української мови як іноземної при Мовних центрах у німецьких ВНЗ: теоретико-методологічні основи та практичні підходи	36
---	----

Секція 3. МОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ У ПСИХОЛОГО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ LANGUAGE POTENTIAL IN THE PSYCHOLOGICAL AND REHABILITATION PROCESS

Валентина АФАНАСЕНКО Психологічна спроможність рефлексивного дискурсу у збереженні психологічного здоров'я особистості.....	39
Людмила ВОВКОЧИН Мовний потенціал у подоланні психологічних травм: можливості та обмеження.....	41
Svitlana MASHCHAK Post-traumatic growth of the Ukrainian community as a condition for sustainable development.....	42
Світлана МАЩАК, Оксана ВОВК Особливості прояву феномену імпостера у студентів коледжу з різними рівнями тривожності	44
Світлана МАЩАК, Іванна ТИМОЦЬКО Емоційний інтелект як складова професійної компетентності студентів-психологів	46
Алла СІРЕНКО Вплив цифрового спілкування на психічний розвиток особистості	48
Світлана БІЛОЗЕРСЬКА, Руслана ГУК Особистісна зрілість як основа професійного успіху	49

Секція 4. ЛІНГВІСТИКА, ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ LINGUISTICS, TRANSLATION STUDIES AND TEACHING METHODS

Nataliia PUSTOVIT Shaping Intercultural Dialogue in a Globalizing Digital Landscape: Exploring the Unique Attributes of Virtual Communication	53
Inna REBRIJ, Iryna GRYGOROVA Bicultural orientation in the process of learning English by cadets	54
Юлія ГРОН Специфіка перекладу лакун та реалій у детективних романах (на прикладі роману «Кувала зозуля» Роберта Галбрейта)	55
Ірина МОГІЛЕЙ Прагматичний баланс стилістичних засобів художнього зображення в оригіналі й українському перекладі англomовної прози	57
Вікторія КОЛІСНИК Засоби інтенсивності мовлення у романі Джейн Остін «Гордість та упередження»	58
Альона СОВЕТНА, Катерина СТАРКОВА Мікрополе зеленого кольору в рекламах інтер'єру.....	60
Леся ГРЕЧУХА Діпфейки та їх роль у сучасному медіапросторі.....	62
Ганна ЛЕЩЕНКО Когнітивне моделювання наративної напруженості художнього тексту.....	63
Ганна КАРЛОВСЬКА Переваги викладання іноземної мови за допомогою штучного інтелекту	65

Олена ЛАНСЬКИХ, Тетяна ДЕРНОВА Особливості викладання курсу Business English в умовах цифровізації освітнього процесу	66
Євген ПРОВОЗІЮК Когнітивно-ономасіологічний аналіз німецьких топонімів	68
Людмила ТКАЧЕНКО Лінгвістичний статус німецького сленгу в сучасному мовознавстві	70
Дарина КОЛЕСНИК, Дмитро ПІДЛАСИЙ Особливості перекладу англійської правничої термінології.....	71
Ірина БАГАЧ Дослідження сучасного німецькомовного воєнно-політичного дискурсу	73
Тетяна РЕДЧИЦЬ Культурологічний аспект у перекладі.....	75
Liudmyla РОТАРЕНКО Digital technologies in the process of teaching foreign languages.....	77
Світлана ПЕТРІЧЕНКО Професійна саморегуляція педагога в умовах війни	78
Лариса ЧАБАК Особливості перекладу англійських економічних термінів українською мовою.....	80
Анна ПАНЬКОВА Культурологічні особливості перекладу	82

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Афанасенко Валентина Іванівна, доктор філософських наук, завідувач кафедри психології, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Багач Ірина Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Берега Людмила Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Білозерська Світлана Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Україна

Борисов Юрій Борисович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Васильченко Олена Германівна, кандидат філологічних наук, гостьовий науковий співробітник, Віденський університет, Австрія; доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Україна.

Вовк Оксана Анатоліївна, магістрантка кафедри теоретичної та практичної психології, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Вовкочин Людмила Юрійівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Галицька Олена Валеріївна, старший викладач кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Гладкова Ірина Павлівна, старший викладач кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Гречуха Леся Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики та перекладу, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Григорова Ірина Геннадіївна, доцент кафедри іноземних мов, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Україна

Грон Юлія Григорівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики та перекладу, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Гук Руслана Миколаївна, магістрантка кафедри психології, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Україна

Деньга Олена Анатоліївна, старший викладач кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Деркач Сергій Петрович, старший викладач кафедри дизайну, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Дернова Тетяна Анатолівна, старший викладач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Дядюра Галина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Іванченко Людмила Іванівна, викладач кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Ісаєнко Тетяна Василівна, старший викладач кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Іценко Юрій Петрович, заслужений художник України, доцент кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Канюк Катерина Володимирівна, старший лаборант кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Карловська Ганна Володимирівна, викладач кафедри іноземних мов та мовної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Колесник Дарина Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Колісник Вікторія Юрївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики та перекладу, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Кудревич Вікторія Валеріївна, викладач кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Кухарєва-Рожко Віталіна Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Лазаренко Олеся Миколаївна, кандидат філологічних наук, Лекторат української мови, Мовний центр, Європейський Університет Віадріна у Франкфурті-на-Одері, Німеччина

Ланських Олена Борисівна, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри іноземних мов та мовної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Лещенко Ганна Веніамінівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри прикладної лінгвістики та перекладу, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Манн Анастасія Русланівна, магістрантка кафедри дизайну, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Мащак Світлана Остапівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри теоретичної та практичної психології, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Могілей Ірина Іванівна, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики та перекладу, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Ніколюк Олена Сергіївна, викладач кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Павлова Інна Андріївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора Л. А. Лисиченко, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Україна

Панькова Анна Вадимівна, викладач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Петріченко Світлана Олегівна, викладач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Підласий Дмитро Андрійович, асистент кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Потапенко Людмила Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Провозюк Євгеній Олексійович, магістрант, Черкаський національний університет імені Б. Хмельницького, Україна

Пустовіт Наталія Володимирівна, доктор філософії, доцент кафедри іноземних мов факультету післядипломної освіти, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Україна

Пчелінцева Олена Едуардівна, доктор філологічних наук, запрошений дослідник, Університет Й. Гутенберга, Інститут славістики і тюркології, Німеччина

Ребрій Інна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Україна

Редчиць Тетяна Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Сидоренко Людмила Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та загального мовознавства, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Сіренко Алла Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Совєтна Альона Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики та перекладу, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Старкова Катерина Ігорівна, студентка, група ПЛ-31, факультет гуманітарних технологій, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Суржиков Іван Васильович, старший викладач кафедри дизайну, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Тимоцько Іванна Ярославівна, магістрантка кафедри теоретичної та практичної психології, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Ткаченко Людмила Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Храмова-Баранова Олена Леонідівна, доктор історичних наук, професор кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Хутка Тетяна Степанівна, старший викладач кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Чабак Лариса Іванівна, старший викладач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Швець Ганна Дмитрівна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри української філології для іноземних громадян ННІ філології КНУ імені Тараса Шевченка, Україна

Шевченко Мирослава Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології для іноземних громадян ННІ філології КНУ імені Тараса Шевченка, Україна

Шкрібтій Вікторія Сергіївна, викладач кафедри графічного дизайну, моди та стилю, Черкаський державний технологічний університет, Україна

Наукове електронне видання

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
«ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ:
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ
У БАГАТОМОВНОМУ СВІТІ»

04 жовтня 2024 року
м. Черкаси

В авторській редакції

Комп'ютерне складання: *Шевчун Н. П.*
Технічний редактор *Давиденко К. В.*

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 6,1. Зам. 24-97.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.
Редакційно-видавничий відділ ЧДТУ
red_vidav@chdtu.edu.ua

significant to include specific cultural elements in the teaching/learning process for military students. It becomes the teacher's objective not only to teach grammar correctness and fluency but also to explain specific situations where certain words, terms, and idioms can be used. So, a teacher has a task to explain to students the cultural aspects of language learning that lead to effective intercultural communication. These stages of intercultural communication are connected with specific terms that can be used in the professional military environment.

In the process of analyzing textbooks that are used in teaching cadets, teachers observe and monitor language acquisition which is made by cadets in their process of learning the language. Thus, teachers might understand that it is their routine activities in the lessons to draw attention to the importance of a systematic approach in engaging bicultural orientation in the lessons. Only systematic bicultural orientation leads to the successful usage of the language as a tool in professional communication. It becomes important to include comparison of different bicultural aspects from the side of our culture and from the side of the culture that our students learn with the language.

Teachers consider that bicultural orientation needs to be systematic in the English lessons. Teachers need to include it in the objectives of the lesson and the connection with the topic of the lesson wherever it is possible. That means that teachers connect dialogues of cultures, and cultural orientation in learning foreign languages and implement such forms and methods of teaching/learning process as problem-searching discussions, research, and creativity which students use at the lessons while they are working in pairs, small groups, or playing role games. Also, it is important to highlight that bicultural orientation is implemented by using authentic texts, different types of videos, and realms.

We also take into consideration that in the process of learning a foreign language national self-identification takes place. At the same time, the process of identifying cultural differences in everyday life is also connected with the language acquisition process. So, bicultural orientation becomes an important motivative aspect of learning a foreign language by future officers, especially in the context of recent cooperation with NATO.

**Специфіка перекладу лакун та реалій у детективних романах
(на прикладі роману «Кувала зозуля» Роберта Галбрейта)
канд. філол. н., доц. Юлія Грон**

У творах іншомовних авторів перекладачеві часто доводиться перекладати так звані лакуни, тобто за О. Селівановою, ключові елементи особливостей національного менталітету певної лінгвокультурної спільноти [3, с. 321]. Проблема полягає в тому, що такі мовні одиниці можуть мати дещо незвичний та, навіть, чужий вигляд. Ще однією особливістю є те, що інколи лакуни потребують додаткового тлумачення або пояснення через своєрідність та незрозумілість.

У перекладознавстві, поняття лакуна ототожнюють із безеквівалентною лексикою. Болгарські дослідники С. Влахов та С. Флорін такі мовні явища називають реаліями та поділяють на відповідні тематичні групи, які охоплюють національні атрибути. Для перекладу реалій науковці пропонують використовувати низку прийомів, а саме транслітерацію або транскрипцію та власне переклад. Останній включає, створення неологізму, використання кальки чи напівкальки, заміну реалії, застосування приблизного перекладу або контекстуального перекладу [1, с. 78].

У романі Роберта Галбрейта «Кувала зозуля» реалії допомагають відтворити особливий колорит побуту англійців, передати специфіку атмосфери певних сцен та ситуацій, надати виняткового звучання мовленню головних персонажів. Розглянемо кілька прикладів для кращого розуміння специфіки перекладу. Наприклад, у детективному романі автор часто використовує суто англійські одиниці міри, коли герої відвідують заклади відпочинку, а саме паби, та вживають алкогольні напої, пиво. Перекладач за допомогою транслітерації передає англійську міру для рідини, наприклад:

«*Strike bought himself a pint of Doom Bar and approached their appraiser*» [4, с. 128] // «*Страйк купив собі **пінту** темного корнвольського і підійшов до нього*» [2, с. 146].

Англійське суспільство любить слідкувати за життям селебриті на сторінках преси під назвою «таблоїд». Таблоїдом вважають різновид щоденної газети зі спеціальним видавничим форматом і такі видання публікують дешеві сенсації, нерідко переходять межі журналістської етики, пропонують вигадані історії [Таблоїд], зокрема:

«*Hooked up with a tabloid, have we?*» [4, с. 65] // «*На **таблоїд** працюємо, га?*» [2, с. 148]. У наведеному прикладі перекладач вдався до транслітерації та транскрипції.

Марки машин, якими користуються персонажі також перекладаються шляхом транслітерації, на кшталт:

«*No big surprise – a car alarm went off just about the time they would have been passing it – or trying to get into it. **Maserati**.*» [4, с. 64] // «*Не диво – якраз тоді, коли вони там проходили, спрацювала сигналізація на одній з машин. «**Мазераті**»*» [2, с. 148].

Ярд – це англійська міра відстані, що перекладається за допомогою транскрипції:

«*Sprinted off down Halliwell Street, about two hundred yards down; no idea where he went after that.*» [4, с. 69] // «*Пробіг десь двісті **ярдів** по Галлівел-стріт, а куди подівся потім – не відомо*» [2, с. 149].

Отже, значна кількість лакун та реалій у романі є типовою для щоденної рутини англійця. Більшість із них передаються транслітерацією чи транскрипцією. Прикметним є те, що саме ці лексичні одиниці не тільки створюють відчуття повсякденного життя мешканців Лондона, але й використовуються автором, аби викликати у читача бажання пошуку вбивці та розгадки таємниці.

Література:

1. Влахов С. И., Флорин С. П. Непереваемое в переводе. М.: Международные отношения, 1980. 342 с.
2. Галбрейт Роберт «Кувала зозуля». К.: КМ-Букс, 2023. – 512 с.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля. К, 2008. 712 с.
4. Galbraith Robert “The Cuckoo’s Calling”. Mulholland Books. 388 p.

Прагматичний баланс стилістичних засобів художнього зображення в оригіналі й українському перекладі англomовної прози ст. викл. Ірина Могілей

Питання перекладу є актуальними в сучасному світі через дедалі зростаючі потреби у дослідженні процесів міжкультурної комунікації, так само як і закономірностей мовленнєвої діяльності, що дозволяє створювати тексти і усні висловлення, які є заміною висловлювань мовою оригіналу.

Переклад як процес переосмислення форми й змісту іншомовного тексту охоплює різноманітні літературні жанри, опрацьовуючи їх сюжетну й художню специфіку, притаманні лише їм жанрові риси, дотримуючись певних установок та прагматичних цілей.

Важливою складовою цієї роботи є досягнення еквівалентності текстів, тобто, за визначенням О. О. Селіванової, «тотожності прагматичного впливу оригіналу на власного читача і перекладу на читача перекладного тексту» [2, с. 675]. Еквівалентність текстів оригіналу й перекладу, окреслена у численних дослідженнях як найбільш важлива характеристика результатів цього процесу, викликає появу певних труднощів, які мають бути подолані перекладачем, а саме вирішення системних перетворень на різних рівнях. Комплексний аналіз трансформацій різних рівнів формує наші завдання у створенні власної версії перекладу й її аналізування у аспекті фонетичних, граматичних, лексичних і прагматичних перетворень.

Правильне осягнення тексту у цілому, усвідомлене наближення перекладача до сутності твору допомагають у роботі над виконанням перекладу.

Збереження прагматичного змісту тексту оригіналу є однією із цілей створення правильного і повного еквівалентного перекладу, так само як і реконструкції у ньому авторських інтенцій і задумів, а також культурної і мовної компетентності самого перекладача. За класифікацією О. О. Селіванової прагматичні трансформації стосуються відтворення застосованих у тексті оригіналу фразеологізмів, фігуративних замінів, трансформацій мегатексту, а також аксіологічних і концептуальних замінів [4, с. 861-869]. Долучення до прагматичного ресурсу оригінального твору фразеологізмів пояснюється тим, що вони, за своєю суттю, є «постійно відтворюваними в мові словосполучками або висловленнями, які ґрунтуються на стереотипах етносвідомості» [3, с. 768].

За визначенням О. О. Селіванової, мегатекстові трансформації є важливою складовою відтворення прагматичного ефекту оригіналу і налічують низку різновидів мегатекстових пояснень, які відображають «вагому інформаційну-компенсаторну функцію мегатексту», адже «трансформації є виведеними за межі тексту» [4, с. 864]. Одним із різновидів таких пояснень є висвітлення значень іншомовних реалій, «культурно-специфічних елементів у вихідному тексті», які «можуть становити проблеми при перекладі, особливо у випадку, коли наявні значні відмінності між вихідною та цільовою культурами» [1, с. 185].

Збереження прагматичного впливу твору оригіналу примушує до адекватного відтворення професійних жаргонізмів і сленгізмів у оригінальному тексті.

Прагматичні проблеми перекладу пов'язані з передачею комунікативної інтенції автора, описом ідіостилістичних особливостей його авторської манери, прагматичних характеристик оригіналу й їх відтворення у перекладі. Прагматичний ефект твору оригіналу має бути збережений за рахунок кількох різновидів прагматичних трансформацій або замінів, найчастіше у власній версії перекладу це були реалії та мегатекстові трансформації, переклад просторічних жаргонізмів і сленгізмів.

Застосування широкого спектру перекладацьких трансформацій є ознакою подолання труднощів перекладу, з одного боку, і з іншого, розширенням перспективи подальшого дослідження конкретних текстів різноманітних жанрів, зокрема, творів художньої літератури.

Література:

1. Леппігальме, Ритва. Реалії. В: Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 2 : Переклад з англ. За ред.: Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця: Нова Книга, 2020. 552 с. С. 185-190.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
3. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010. 844 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Черкаси, 2017. 890 с.

Засоби інтенсивності мовлення у романі Джейн Остін «Гордість та упередження» к.пед.н. Вікторія Колісник

Оскільки діалог художнього твору виступає аналогом розмовного мовлення, то можна стверджувати, що йому властива швидка зміна реплік співрозмовників, еліптичність, синтаксично залежний характер речень, велика кількість запитальних і окличних речень [2]. У своєму романі “Гордість та упередження” Джейн Остін понад сімдесят відсотків усього тексту зобразила у формі діалогу, то ж він відіграє роль основного засобу характеристики дійових осіб. Формуючи діалогічне мовлення роману, письменниця або вводить його взагалі без слів автора (50 %), або використовує всі три види авторської ремарки: препозитивну (11,5 %), інтерпозитивну (34,5 %) та постпозитивну